კვირა, 17 თებერვ. 1908 წ.

ისარი

წელიწადი მეორე—№ 39

გაზეთი «ისარი» ერთის წლით ღირს 7 მან., ნახევარი წლით—4 მან. 50 კ., ერთის თვით—90 კაპ. გაზეთის გამოწერა შეიძლება ყოველ თვის პირველ რიცხვებში.

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კაპ.; უკანასკნელზე—10 კაპ., სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითოჯერ საღამოს 5 საათამდე ღირს 3 მან., ხუთი საათის შემდეგ—მეტი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება «ისრის» რედაქციაში და კანტორაში ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 4 საათამდე.

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავ მცირე წერილებს და კორესპონდენციებს რედაქცია დიდხანს არ ინახავს. ინახავს ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და კორესპონდენციები. წერილებით პასუხისათვის ხაჭიროა საფოსტო მარკები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეებს გარდა, დილის 11 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე.

ადრესის გამოცვლა ტფილისიდან ტფილისს გარედ ღირს 1 მან., ხოლო სხვაგან—40 კაპ.

ცალკე ნომერი ფასდება 5 კაპ.

რედაქციისა და კანტორის ადრესი: ტფილისი, ელისაბედის ქუჩა, № 1.

ფოსტის ადრესი: **Тифлисъ, редакція «ИСАРИ»**

მიიღება ხელის მოწერა 1908 წლისათვის.

ყოველ დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

ისარი

გაზეთი ღირს:

	ერთის წლით:	ნახევარი წლით:	ერთი თვით:
ტფილისსა და ტფილის გარედ	7 მ.	4 მანეთი 50 კაპ.	90 კაპ.
საზღვარ-გარედ	12 მ.	6 მანეთი.	1 მანეთი 50 კაპ.

ცალკე ნომერი ფასდება ერთი შაური.

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის პირველ რიცხვიდან. წლით გაზეთის გამოწერა შეიძლება მარტო პირველ იანვრიდან პირველ იანვრამდე.

ყოველ თვიური ფასი გაზეთისა:

	1	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
ტფ. და ტფილისის	წლით	თვით	თვით	თვით	თვით	თვით	თვით	თვით	თვით	თვით	თვით	თვით
გარედ	7	6—50	6	5—70	5—30	4—90	4—50	4	3—30	2—60	1—80	90
საზღვარ-გარედ .	12	11	10	9	8	7	6	5	4—50	3—50	2—50	1—50

ხელის მოწერა შეიძლება:

ტფილისში: 1) «ისრის» რედაქციაში (ელისაბედის ქუჩა, № 1, მილოვის სახლი); 2) «ქ. შ. წ.-კ. საზოგადოების» მაღაზიაში შიო ქუჩუკაშვილთან (სასახლის ქ., თავად-აზნაურობის ქარვასლა); **ქუთაისში:** ისიდორე კვიცარიძესთან («იმერეთის» წიგ. მაღაზია); **ჭიათურაში:** ს. ტარიელაშვილთან (ჭიათურის ბანკი).

ფოსტით ფული უსათუოდ ამ ადრესით უნდა გამოიგზავნოს: Тифлисъ, Кочубеевская ул. № 14. И. С. Агладзе.

სამსონ გიორგის ძე და სოფიო მიხეილის ასული ბოკერიები გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას ძვირფას ძმის

გრიგოლ გიორგის ძის ბოკერიას

მინადორა ალექსის ასული და სამსონ გიორგის ძე ბოკერიები და სპირიდონ ალექსის ძე ბოლქვაძე, გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ ქუთაისში უდროოდ გარდაცვალებას, პირველი—საყვარელ მეორე ქმრისას,—ძმისას და უკანასკნელი—სიძისას

გრიგორი გიორგის ძის ბოკერიასი.

პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 5 საათზე, გენერლის ქუჩა, სახლი ბეროძისა. ცხედრის გამოსვენება მოხდება სამშაბათს, 19 თებერვალს, და დაკრძალავენ საფიჩხიის სასაფლაოზე. (2—124—1)

უკანასკნელი **ქართული წარმოდგენა.** უკანასკნელი

სახაზინო თეატრში

ხუთშაბათს, 21 თებერვალს, 1908 წ ქართულ დრამატიულ საზოგადოების დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება

ქართული თეატრის რეჟისორის და არტისტის

ვალერიან გუნიას საბენეფისოდ

პირველად ქართულ სცენაზე ცნობილი პიესა ევგენი ჩირიკოვისა.

ებრაელები

დრამა 4 მოქმედებად თარგ. ვალ. გუნიას მიერ.

მონაწილეობას იღებს მთელი დასი.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია. **დასაწყისი ზუსტად საღამოს 8 საათზე.**

მორიგი წევრი გამგეობის **თავ. ნიკ. ერისთავი.** რეჟისორი **ვალერ. გუნია.**

ოთხშაბათს 20 თებერვალს 1908 წ. ტფილისის საკრებულოს დარბაზში

წერა კითხვის საზოგადოების სასარგებლოდ

გაიმართება წარმოდგენა და კონცერტი

I **გაყრა,** 1-ლი მოქმედება გ. ერისთავისა. II **ბიძიასთან გამოხუმრება** რ. ერისთავისა.

მონაწ. მიიღებენ ქ-ნი მარ. საფაროვისა და დრამატ. საზოგადოების დასის არტისტები.

III **სამუსიკო-სალიტერატურო**

განყოფილება. მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი ბ. მ. ამირაჯიბი (როიალი); ბ-ნნი ი. აბაშიძე (ვიოლონჩელი), ს. გვლახიშვილი (სიმღერა), პ. მერეჰბლუმი (სკრიპკა), ნ. ერისთავი და ს. მგალობლიშვილი. დასასრულ გაიმართება ქართული და ევროპიული

ც ე კ ვ ა.

ბილეთები იყიდება «წერა-კ. საზოგადოების» კანცელარიაში. (უ. 6—4)

ტფილისის სახაზინო თეატრი. რუსული ოპერა.

კვირას, 17 თებერვალს, ორი წარმოდგენა. წარმოდგენილი იქნება:

დილით დაკლებულის ფასებით. **„კორნევილის ზარები“.** ოპერეტა.

საღამოს ჩვეულებრ. ფასებით **„ორფეი ჯოჯოხეთში“** ოპერეტა.

მონაწ. იღებენ: ქ-ნნი ოკუნევა, პოპოვიევა, რიბინსკაია, ტურჩანინოვა, გორინა, ოკუნევა; ბ-ნნი დე-რობერტი, აკიმოვი, ახმატოვი, პავლოვსკი, გრინევი, მახინი, ლეონიდოვი.

ლოტბარი—**ცუპერი.** დასაწყისი 8 საათზე.

ანონსი: 18 თებერვალს, «ებრაელი ქალი»; 23 თებერ. ბენეფისი კაპელმეისტერის **ფელიასშვილისა.** (4—2)

ძმ. ნიკიტინების ცირკი.

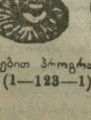

კვირას, 17 თებერვალს, 1908 წელს, **დიდი წარმოდგენა.** სამ მოქმედებად. პირველ—ხარისხოვანი არტისტები. დღეს კონკურენცია საუკეთესო კავკასიელ მოცეკვავეთა. დღეს საუცხოვო სანახაობა—**ხაიდუმლო ქ ლი** მისს კოლეი ასტონი. დასასრულ „ავლაბრელი მემამულე“ ყველას მონაწილეობით. დასაწყისი $8^1/_2$ საათზე. კასსა ღიაა 11-დან 2 საათამდე, და 5-დან წარმოდგენის გათავებამდე. დაწვრილებით პროგრამებში.

(1—123—1)

დირექტორი **აკიმ ნიკიტინი.**

ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ, ნარიმანოვის სახლში გაიხსნა

ბ უ ფ ე ტ ი

„ახალი პურ-ღვინო“

ბუფეტში მოიპოვება ყოველგვარი ევროპიული და ქართული საჭმელი, მომზადებული მუდამ ახალ სანოვაგისაგან. კახური ღვინოები, საუკეთესო ხაში და ცოცხალი. სისუფთავე სანაქებო. ფასები ყველასათვის ხელ მისაწვდენია. (25—4)

ქ უ თ ა ი ს შ ი

ქირურგიული და დედათა სნეულების

ს ა მ კ უ რ ნ ა ლ ო

ე ქ ი მ ი ს ი ვ. ბ ო ქ ე რ ი ა ს ი

გაიხსნება ამა წლის 20 თებერვლიდან.

ადრესი: ტფილისის ქუჩა, სახლი კირიჩჩევისა, „იმპერიალი“-ს სასტუმროს გვერდით. (25—56—13)

კბილის ექიმი **ალ. ხოლოდაშვილი**

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 9—2 საათამდე და 5—7-მდე. გოლოვინის პროსპ. № 12. სახლი მდივნისა. (64)

ექიმი ვ. ლამბაშიძე

დაბრუნდა და იღებს ავადმყოფებს საღამოობით 6—7 საათ. (კვირას გარდა). სლეპცოვსკაია № 5 (ანსტას. ქუჩ. კუთხე). (წ.)

ექიმი **ა. ნ. ღიასამიძე**

კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს

იღებს ყოველდღე შუადღის 12—1 საათამდე. საღამოთი 6—8 საათამდე. ხუთშაბათობით მხოლოთ დილით 8—9-დე. კვირაობით ავადმყოფებს არ მიიღებს. ყორღანოვის ქუჩა № 14.

კბილის ექიმი **ე. ი. ბალარჯაშვილი-მათეშვილი**

იღებს ავადმყოფებს დილის 9—2 საღ. 5—7 ს. ადრესი: მიხეილის ქუჩა, № 37. (25—53—21)

თვალის ექიმი **ზ. მ. ცხვედაძე**

კორპატის უნივერსიტეტის კლინიკაში ასისტენტად ნამყოფი, იღებს თვალით ავადმყოფებს ყოველ დღე დილის 9—1 ს. და საღამოს 5—6 ს. ვერა თლდას ქუჩა, № 31, სახლი სარაჯიშვილისა. (25—25—10)

ქ უ თ ა ი ს შ ი

კბილის ექიმი **მ ა რ ქ ო ვ ს კ ა ი ა**

იღებს ავადმყოფებს დილის 9—3-მდე და საღამოს 5—7-დი. ტფილისის ქ. ჩიკვაიძის სახლი, ბინა კნ. დადიშკელიანისა. (25—კვ.—15)

კბილის ექიმი **ნინო რცხილაძე**

იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. საღამოთი, 5—7 საათზე. ვერა თლგას ქუჩა, № 2 (0—295)

მედიცინის დოქტორი

მ. ი. მურადოვი,

ყოფილი ორდინატორი მოსკოვის უნივერსიტეტის კლინიკისა, იღებს შარდით, **ვენერიულ (ზოგიდ.) და კანის ავადმყოფებს** დილით 9—11 საათ, საღამოთი 5—7 საათზე. რტიშჩევის ქ. № 1, ცეცხლის მქრობელ რაზმის პირდაპირ. ტელეფონი № 711. (21—ხ.—15)

ს ა მ კ უ რ ნ ა ლ ო

სპეციალისტ სამხედრო ექიმებისა გარედან მოსიარულე ავადმყოფთათვის

ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ვანქის დიდი ქუჩა, № 3. ალექსანდრეს ბაღის მახლობლად.

ტელეფონი № 481.

ავადმყოფთა მიღება 11-დან 5 საათამდე.

რუდენკო—შინაგანი სნეულ. კვირა 3—4 ს.

რადეცკი—კანისა, ვენ., სიფილ. ყოველ დღე $1^1/_2$—3 საათ.

იანჩევსკი—ყურისა, ყელ. და ცხვირ. ყოველ დღე 4—5 საათამდე.

ერმოლაევი—ბავშ. შინ. ყოველ დღე 1—12 ს.

პავლოვსკი—ქირურგ. ყოველ დღე 4—5 ს.

ანსიმოვი—ყურისა, ყელ., ცხვ. ყოველ დღე 1—2 ს. პარასკ. გარდა.

ოსტროგრადსკი—ქალ. ავად., ორშაბ., ოთხშ. პარასკ. კვირა 1—2 ს.

ბოგოლეპოვი—შინაგ. ჰიპნოზი ყოველ დღე 4—5 ს.

გორბაჩევიჩი—შინაგ. ყოველ დღე $11^1/_2$—$1^1/_2$ საათ.

ინგოვი—ქალთა ავად. ყოველდღე 4—5 ს.

მუდროვსკი—ნერვ., სულით, ელექტრ. ყოველ დღე 4—5 ს.

ვოლკოვი—ქირურგ. ყოველ დღე 2—3 ს.

ნოვიცკი—ქალ., ბავშ. ყოველ 1—2 ს.

ნესტეროვი—კბილისა, ყოველ დღე 10—1 და $3^1/_2$—5 ს.

პივარჩუკი — | **მუდროვსკი** — | კლინიკური ანალიზი.

კონსულტაცია, მასაჟი, ყვავილის აცრა, ოპერაცია, ანალიზი, ჰიპნოზი, ძიძებისა და მოსამსახურეთ გასინჯვა შეთანხმებით. (100—5.—99)

23 თებერვალს 1908 წელს ტფ. ბირჟის სადგომში (ბაზრის ქუჩა, საკრედიტო საზოგადოების სახლი)

ქართველ ქალთა ამხანაგობის სკოლა სამკერვალოს სასარგებლოდ

გაიმართება

საცეკვაო საღამო

ბილეთების ყიდვა შეიძლება სკოლა-სახელოსნოში, გაბაშვილის ქუჩა, № 3, მესამე ზარი. (4—3)

ქუთაისში

კვირას, 17 თებერვალს, დილის 11 საათზე, ქალაქის გამგეობის დარბაზში მოხდება

ქუთაისის ქართულ დრამატიულ საზოგადოების დამფუძნებელ წევრთა საზოგადო კრება. (3—3)

ჭიათურის თეატრი

კვირას, 17 თებერვალს, წარმოდგენილი იქნება პირველად ახალი თანამედროვე პიესა

მამა-შვილი

დრამა 3 მოქმ. ს. ტ—სა.

და

მუსიკა და ხელოვნება

რომელშიაც გარდა ადგილობრივ მსახიობთა მონაწილეობას მიიღებენ ტფილისიდან მოწვეულნი მომღერალნი ა. კავსაძე და მსახიობი ა ადამიძე. (პიესაში იმღერებს ურმულს ა. კავსაძე).

შემდეგი წარმოდგენები: 23 «რაც გინახავს ვეღარ ნახამ» და „სამშობლო“. (2—5.—2)

ქუთაისში

ჟურნალ-გაზეთების კანტორა

„იმერეთი“

უკანასკნელად აცხადებს „ისარის“ ხელის მომწერლების საყურადღებოდ, რომ ზოგიერთ მათგანზე დარჩენილი ხვედრი ფული 1907 წ. გაზეთისა შემოიტანონ **თვით კანტორაში,** რადგან ერთმა დამტარებელთაგანმა ბოროტად ისარგებლა კანტორის ნდობით და თავისდა სასარგებლოთ აგროვებს ფულებს. (5—1)

განცხადება

აღებული ბილეთები ქართულ წარმოდგენისა „რუსკი კლუბისა რენესანსისა, თარიღით 17-ტისა, გამოდგება დღეს, 17 თებერვალს, ნ. ნ. მურაშკოს თეატრში, ავლაბრის განყოფილება.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზედ.

(1122—1) **ა. მესხიშვილი.**

თელავში

ხუთშაბათს, 21 თებერვალს, გაიმართება

საცეკვაო საღამო

ილია ჭავჭავაძის

ფონდის გასაძლიერებლად.

დაუკრავს სამხედრო მუსიკა და „საზანდარი. დასაწყისი საღამოს 9 საათზე. (4—4)

ქუთაისში

სავაჭრო სახლი ი. გოკიელოვის შვილები

იყიდება გაპენტილი გამბა ხელმისაწვდომ ფასებში. (10—კვ.—8)

მოწოდება

ამ სამის წლის წინად გარდაიცვალა ს. მცხეთას დედათა-მონასტრის წინამძღვარი იღუმენია ნინო. ეს პატიოსანი და დიდათ პატივცემული გვამი იყო შეუმჩნეველი მუშაკთაგანი ჩვენის პატარა სამშობლოსი. მას მიუძღვის მრავალი სიკეთე ქართველთ ქალთა აღზრდაში, არა ერთი და ორია მისგან აღზრდილი, არამედ მრავალი. არ არის კუთხე საქართველოსი, სადაც არ იყვნენ მონაზონ ნინოს აღზრდილნი. ამ მწირ მონაზონის საკანის კარი მუდამ ღია იყო ქვრივ და ობოლთათვის. თითონ სხვ ს მოწყალებით სცხოვრობდა და იმავე დროს თითონ მრავლისაგან მრავალს მოწყალებას უწევდა. მრავალნი არიან იმის პატარა სკოლაში აღზრდილნი მისის საწყალის ლუკმით. ამიტომ ამ წერილით მივმართავ იმის აღზრდილთ, ნაცნობთ და პატივცემულთ, რომ დღეს ამ პატივცემულ გვამის საფლავი სრულიად მივიწყებულია და ნაცვლად რიგიანის ქვისა მის საფლავს ამშვენებს ქვა და ღორღი. იმედია, ყველა მისი აღზრდილი არ დაიშურებს, შეძლებისა გვარად, თავის წვლილს, რითაც შეიძლება მას გაუკეთდეს რიგიანი საფლავი. ვთხოვთ ყველა შემომწირველს რაც ემეტება შიო ქუჩუკაშვილთან (წ. კ. საზოგადოების გამგეობაში) გაგზავნოს. როცა ფული შეგროვდება სია შემომწირველთა და დანახარჯისა ცალკე გამოცხადდება.

(3—2) **მარიამ ზურაბის ასული ხიდაშელ-ერისთავი.**

ტფილისი, 17 თებერვალი.

ისტორიამ ჩვენს დროს და ჩვენს ქვეყანას მრავალი ახლი პრაქტიკული საქმე დაუსახა თვალ წინ. გავრცელება სასკოლო და სკოლის გარეშე განათლებისა მდაბიო ხალხში, რაციონალური აღზრდა ახალი თაობისა, განვითარება მომხმარებლების და მწარმოებლების კოოპერაციებისა, ამაღლება სასოფლო სამეურნეო ტეხნიკისა, შერჩენა საქართველოს მკვიდრთა ხელში ამოძრავებულ მიწისა და მრავალი სხვა მსხვილი და წვრილი საქმე ყველა ერთად თხოულობს გაძღოლას, ასრულებას. ძველი ფორმაციის მცონარე მოღვაწეებს თავბრუ ესხმით წინ წამოყენებულ პრაქტიკულ საქმეთა სამაგალითო სიუხვისაგინ. აგონდებათ ძველი ვიწროდ შემოხაზული წრე პრაქტიკულ საზოგადოებრივ მოღვაწეობისა, აგონდებათ, რომ იგი ვიწრო წრე ვრცელს, თვალგადუწვდენელს უდაბნოს მიემგზავსებოდა, დაცალიერებულს ნაყოფიერ მუშაკებისაგან, გავერანებულს მცონარე საზოგადოებრივი თვლემისაგან... აგონდებათ და თავჩაქინდრულნი უცქერიან მომავალს, უიმედონი და ნაღვლიანნი! ჩვენი დროის პრაქტიკულ ამოცანათა სიუხვე მათს გულს და გონებას წარსულისაგან მემკვიდრეობით მიღებულს უილაჯობას უორკეცებს და უძლიერებს.

ისინი ნაღვლობენ, ჩვენ კი—ჩვენ მთელი ჩვენი ძალები ენერგიით ვეწევით საქართველოს საზოგადოებრივი ნიადა-

გიდან ახალ-ახალ პრაქტიკულ ამოცანებს, ვეწვევით შეგნებულად და განზრახულ, რათა სიუხვე ჩვენი დროისთვის წოლხდომილ საქმიანობისა სრულის სინათლით გამოსჩნდეს მთელის თავის თვალგადეწვდენელის სიერცით... ნუ გგონიათ, ჩვენს თვალს ბინდი გადაკრეოდეს ან შემთხვევითი რამ ფერთოვანებით გაბრეტებულნი ვერ ვხედავდეთ იმ განსაცდელს, რომელიც დღითი დღე იზრდება და ვეშაპივით მოელი ჩვენი ქვეყნის და ხალხის ჩასაყლაპად ადგის ყბებს. პირიქით, ჩვენ ვხედავთ და ისე ცხადად, როგორც ბნის შუქს, ვხედავთ ამ მოახლოვებულ განსაცდელს, ვიცით, რომ დღეს ხალ საწესრიგიდან, ომი გამოცხადდება, ომი უთოფოდ—უტყვიაოწამლოდ, ვიცით და იმიტომაც შეეხარით მოხდენებულ პრაქტიკულ ამოცანათა სიუხვეს. ერთი ან ორი ტალღა, ზღვის შუა-გულში მომავარდნილი, რაც უნდა მაღალ სცემდეს იგი, ვიდრე ნაპირს მიდწევს, დაილეგა და ისე ჩაკვდება ზღვისავე ძირში, რომ ვერაფერს ვერ გამოჰრიყავს ხმელეთზე ხალხის სხეულიც ზღვა არის. ერთი და ორი პრაქტიკული ამოცანა, რაც უნდა მტკიცედ და მეღგრად იქნენ წამოყენებულნი, ბოლოს ვერ გაიტანენ; ხანგრძლივი ან ხან-მოკლე მეცადინეობის შემდეგ ეუცილებლად გადაჭარბავენ ცხოველმყოფელობის საზღვარს და დავიწყების წიაღში ჩაიფლიან. ჭრის ცხოვრების განცხოვერება ან ყოველ-მხრივი და მრავალ-ფეროვანი შეიძლება იყოს და ან სულ არა. ვიცით, რომ ერის ყვავება არც განცალკევებულად ერთ-ერთ პრაქტიკულ საქმეს შეუძლიან, არც განცალკევებულად ამის ერთ-ერთს სოციალიურს ელემენტს. ვიცით და ამიტომაც ვეწვევით მთელი ჩვენი უძღები ენერგიით საკართველოს საზოგადოებრივი ნიადაგიდან ახალ-ახალს პრაქტიკულ ამოცანებს.

თქვენ გგონიათ, ჩვენ განზრახ ვუქმენთ თვალებს ვითომ ამ ზრით, რომ თვალმა ვერ შეამჩნიოს საზოგადოებრივ ასპარეზზე მოჯირითე პრაქტიკულ მოდგაფეთა სიმეცარე? სცდებით. ჩვენ ეს სიმცირე არც გვავიწყდება, არც უიმედობას დაგვიფენობს. სად ყოფილა მეგადე უბადოდ? სად ყოფილა წყეული უსამწყსოდ? სად ყოფილა საქმის ეაკი უსაქმოდ? პრაქტიკული ამოცანები საზოგადოებრივი ცხოვრებისა და პრაქტიკული მოდგაფეები საზოგადოებრივის ასპარეზისა ტოლნი არიან, სწორნი არიან. ბადი უმეტბილიდგ არა შენდება, ბრმადე უბადოდ არა სჩნდება. ორივენი ერთად იბადებიან, ერთად იზრდებიან. ჩვენი დროის პრაქტიკულ ამოცანებთან ერთ იბადებიან პრაქტიკული მოდგაფეები: ამ პრაქტიკულ საქმეთა ზრდასთან ერთად იზრდებიან და მწიფდებიან პრაქტიკული მოდგაფეებიც. წინ წამოყენებულ პრაქტიკულ ამოცანათა სიუხვე განცხოველების ერთი მხარეა, ეშინი მეორე მხარე ახალ პირად ძალების გაჩენა და დამწიფებაა.

ეან იქნება გიკვირთ და გეეცხოვებათ, რომ ისტორიულად პრაქტიკულ მოდგაფეობის გამოსაფენად და გასაშუალად მოწოდებულს ჩვენს დროში თეორიული ეზოოენება წინანდელზე უფრო ღრმავდება, წინანდელზე უფრო რთულდება! აქ საკვირველი არაფერი არ არის. პირიქით; ჩვენი დროის პრაქტიკულ ამოცანათა გადასაწყვეტად არა თეორიულად, არამედ პრაქტიკულად ე. ი. საქმიანობით ახალი ფორმაციის პირადი ძალები, ახალი მოფლიმეველობის პიროვნებაა საჭირო. პიროვნება სამოქმედო ენერგიის კიდობანია, იგი ენერგია—მოფლმეველობაა. ცხოვრების განათლებასა და მის პირველ რიგში ჩვენი დროის მიერ პრაქტიკულ ამოცანების წინ წამოყენებასთან ერთად წამოეკენებულია მუნებრივად და აუცილებლად ახალი, დროის შესაფერი მოფლმეველობის შემოშავება. ამიტომ იკავებს დღითი-დღე ჩვენს ცხოვრებაში უფრო და უფრო თვალსაჩინო ადგილს თეორიული ეზოოენება, ამიტომ ჩასწვდება დღეს იგი ეზოოენება ადამიანის სულიერ ძალებს წინანდელზე გაცილებით უფრო ღრმად... ნუ დაივიწყებთ, პრაქტიკული ამოცანების გადაწყვეტა საქმიანობით ახალი ფორმაციის პიროვნებას თხოულობს, ახალი პიროვნების შემუშავება კი ძველი მოფლმეველობის დარღვევას და მის ნანგრევებზე ახლის ამოშენებას იგულისხმებს.

ერთის მხრივ აუარებელი ახალი პრაქტიკული ამოცანები, ხოლო მეორის მხრივ კი თეორიული ეზოოენების გაღრმავება და გაბუნრავება. აი, ჩვენი დროის ნიშნამდლივი თვისებანი. ჩვენი ქვეყნის ეკვანი პირუსუფალნი გულამოსკვნილნი აღნიშნავენ ერთხაც, მეორესაც; გულამოსკვნილნი, რადგან ეეტკვებათ, რომ ჩვენი ქვეყნის თანამედროვე შვილებმა გაუძლონ გახშირებულ პრაქტიკულ დანიშნულების ძმიმე ტვირთს, ეეტკვებათ. ისიც, რომ თეორიულმა ბურუსმა არ დაუბნელოს მათ გონებრივი სისაღე და მხედველობა... უკმი ეკვია, უშინაარსო და უღირო! პრაქტიკული მოდგაფეობის განცხოველება უსაჭმი ადამიანთა გამოგოგნება არ გახლავს; იგი ჩვენი დროის ისტორიული ამოცანაა და მის წინაშე ეკვების ქსელში თავის გაყოფა—არავითარ ხსნას არ მოასწავებს. ეკვიანობა ამოცანის არსებობას ვერ მოსპობს. იგი ისტორიული ამოცანა ოოისპობა მხოლოდ ჩით, რომ გამოცენობილ იქნება ე. ი. მხოლოდ ჩით, რომ ფარფოოდ და ძლე

ამით საზოგადო ხარჯი დავფაროთ, ყველამ ქონების დაგვარად უნდა გაიღოს ფული და ამიტომ, შეიკონ ჩემი, მოიწოდე ჩისტაკის თემის უხუკესნი: მათს ირჩევით დავიწესოთ გადასახადი.

მონასტრის ეზოში შეიკრიბნენ უხუკესნი, რიცხვით ოცდაათი კაცი. ეს იყო პინგვინიის პირველი პარლამენტი, უმრავლესობას გლეხობა შეადგენდა. გრეტოოკი, ეთაიარეს სახელოვანი პინგვინელთა შორის, მაღალ ქვაზე დაჯდა.

პატივცემულმა ძველმა ადგილი თავის მორჩილთა შორის დაიპრა და შემდეგი სიტყვა წარმოსთქვა:

— შვილებო, ღმერთს როგორც წყალობა შეუძლიან, ისე რისხვაც. დღეს მოგიწოდეთ იმისთვის, რომ გადასახადი დავიწესოთ თქვენ შორის, რათა ეზოგადოებრივი საქმეობა დავაკმაყოფილოთ. ჩემის აზრით, გადასახადი უნდა შეეფუფარდოთ ჩვენს ქონებას: ვისაც ასი ხარი ჰყავს, ის ათს გაიღებს, ვისაც ათი—ერთს.

როცა წმინდა მამამ ლაპარაკი დაამთავრა, სიტყვა ითხოვა პინგვინელთა შორის უუშვლებულესმა მემამულემ მორიომ მან სთქვა:

— ჩვენო მამავ მაღალ! მე სამართლიანად მიმაჩნია, რომ ყოველმა ჩვენგანმა თავისი წელილი შეიტანოს ქვეყნისა და ეკლესიის შესანახად. ჩემდა თავად მზადა ვარ, ხელი ავიღო ჩემს ქონებაზე, რომ მცირედ მაინც დავემხარო ჩემს ძმებს პინგვინელებს. გარეშეობამ რომ მოითხოვოს, უკანასკნელ პერანგსაც კი არ დავიშურებ ამ საქმისათვის. ჩვენი ქვეყნის უხუკესნი, ისე როგორც მე, ერთ წუთსაც არ დაფიქრდებიან, რომ ქვეყნის

ᲒᲐᲜᲪᲮᲠᲝᲜᲘ

ᲧᲕᲐᲕᲘᲚᲘ

ტურფა ყვავილი, ნორჩად აღზრდილი,
ირგვლივ ამნევდა სურნელებასა;
მთის ცივი წყარო ნანას უმღერდა,
თავს ეფლებოდა მის მშვენებასა!..

განთიადისას თუ ბნელს ღამეში
გვერდით მუდამ ჰყვნენ ბულბულები;
არ ჭმორდებოდა, ერთსა შესტრფოდა
ეშინთ დამოყოლნი, გაბრუებული.

ცელქი ნიავი, ტკბილ მონაბერი,
ფიფილ ბრიყვად მწვანე ფოთლებსა;
და ლაჟვარდი ცა უფეად მაღლიდან
გულს აპკურებდა კმკამა ცვრებსა!..

ზამთარმა უსწორო... ჩაქანა ყვავილი...
ცრემლს ფრქვევს წყარო ირეა-მარესა;
ბულბულნი ჩირგვში შეიფართხრილია
და გადფრინდა უცაბ მხარესა!..

ა. შ—ელი.

პინგვინიის პარლამენტის პირველი სხდომა

ანგელეზი ფრანსისი.

— შვილო ბიულოკ,—სთქვა მოხუცმა მაღლმა,—ჩვენ პინგვინები უნდა ავწეროთ და ყველას სახელი წიგნში შევიტანოთ.

— დიდ, საპირო საქმეა,—მიუგო ბიულოკმა,—ვინაიდან უმაგისოთ სათნოების დამყარება შეუძლებელია.

მაშინვე „მოცაკელი“ თავის თორმეტის მორჩილთა ხალხის აღწერას შეუდგა.

და მოხუცმა მაღლმა სთქვა:

— ეხლა, შვილო ბიულოკ, როცა ჩვენ ხელთ მცხოვრებთა სიია, უნდა დავაწესოთ სამართლიანი გადასახადი, რომ

ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲗᲐ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘ

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

ᲙᲘᲓᲔᲓᲐᲜ ᲔᲠᲘᲡᲙᲝᲞᲝᲡ ᲙᲘᲠᲘᲝᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑᲐ. რუსეთის გაზეთებში დაბეჭდილია: „ახალი სინოდი შეუდგა 1905 წლის საქმეთა ლიკვიდაციას—მოწოწიავე და ლიბერალი სამღვდელო პირთა გაძეკვებას. ჯერ დაათხოვნილ იქნა ცსრმილი ეპისკოპოსი ანტონინ და მღვდლობა აუხადა მდედელ პეტროგს. ეხლა ჯერ მიდგა კოვნოს ეპისკოპოსზე კირიონზე, იმ-ბოერის ეპისკოპოსის სერგიეზე და ორ-სამ სხვაზე. ყველა ამათ სამსახურს თავი უნდა დაანებონ. ეპისკოპოს კირიონს ეზრალდება ის, რომ 1905 წელს, როდესაც იგი სიეგზარბოსოს ვიკარად იყო, თვალსაჩინო მონაწილეობას იღებდა ქარაფეფოთა ავტოკეფალურ და სეპარატისტულ მოძრაობაში. ეს. სერგეის ისა ეზრალდება, რომ 1905 წელს პანაშვიდი გადაიხადა რეტორის სერგეი ტრუბეცკოის სულის მოსახსენებლად და მუდამ ლიბერალურ ქადაგებას ამბობდა. კირიონმა უკვე შეიტანა ქადალი სამსახურიდან გასვლის შესახებ. სერგეის შესახებ სამოლოოდ არაფერი დადგენილი. ჯერ არ იცის, სულ დაათხოვონ, თუ ადგილზე გადაიყვანონ. ისკი გადწყვეტილია, რომ აკადემიის რექტორობიდან (სერგეი პეტერბურგის სასულიერო აკადემიის რექტორია) დაათხოვონ.“

ᲡᲐᲛᲘᲗᲘᲡᲐ ᲙᲐᲗᲝᲚᲘᲙᲝᲡᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲒᲐ. სრულიად სომეთა კათოლიკოსის არჩევა დაინიშნა მდგომარე წლის შემოდგომისთვის. მანამდე, გაზაფხულზე, მოხდება დელეგატების არჩევნები.

ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲗᲐ ᲛᲝᲣᲪᲕᲠᲔᲚᲗᲐ ᲬᲠᲔ. ღმერთმა შეჰქნა ხალხი ისე, რომ პირველად არავინ არ იცოდა რა იყო შრომა და ტანჯვა—წვალება. ანკი რითსთვის უნდა ეშრომათ, როდესაც არა სპერიდებოდათ არც „სახლი, არც ბინა, არც საქმეები და სასმელი და არც იკოდნენ, რა იყო ავადმყოფობა: ყველა ასეთ წელს უზრუნველად სცხოვრობდა.

კარგა დრომ განვლო. შეეფიდა ხალხში განკერძოებებითი ცხოვრება; ყველამ მიჩოთ თავის თავზე დაიწყო ფიქრი და ზრუნვა; არ ეინტერესებოდათ მომძის ტანჯვა და სიხარული, რის ეგმოც ჩამოვდნა განხეთქილება და, ძმურის თანხმობის ნაცვლად, დაიბუდა მტრობამ და შურამ. პირველად, როცა ერთად ეცვენენ და ერთად სცხოვრობენენ, სულ სიხარულში ატარებდნენ დროს. დაიწყო თუ არა ცალ-ცალკე ცხოვრება, წინანდელი მხიარულობა გლოვად გადაექცათ. ჩაეარდნენ ტანჯვა-ვალასა [და უბედურებაში.

დაინახა—რა ღმერთმა მათი ცხოვრება სთქვა: მიზეზი ამისა, რომ ხალხში უწესოება დამყარდა არის ერთი-ერთმანეთისაგან დაშორებაო. მან ხალხის დასახლებელად ასეთი საშეალება იხმარა: დაეწესა და გამოუცხადა ყველას, რომ უშრომლად არავის შეეძლოს ცხოვრება, ესე იგი, ყველა ვისაც კი ცხოვრება სწყურდეს, უნდა გასჯილიყო, მაგალითად: უნდა ეშენებინა სახლები, რომ არ შესცივნოდა, უნდა ემუშავნა, რომ შიმშილისაგან არ მომკვდარიყო, ეხნა მიწები, მოეყვანნთ ხორაბალი, ხილი და ამითი ეჭიმნა თავი. ღმერთმა გაიფიქრა: შრომა უეჭველად შეიერთებს ყველას, რადგან ერთ კაცს არ ძალუძს ყველი იმისი გაკეთება,

ᲨᲠᲝᲛᲐ, ᲡᲘᲧᲕᲐᲠᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲡᲘᲪᲘ

ᲒᲠ. Შ. ᲩᲘᲜᲩᲐᲠᲐᲫᲔᲡ

(ᲒᲠᲫᲔᲚᲘ)

სამხრეთ ამერიკაში მცხოვრებ ინდიელებს შორის დარჩენილია შემდეგი ლეგენდა.

ᲛᲔᲠᲝᲠᲔᲡᲘ—ორი მსუქანი—რომელი უფრო მდიდარია მათ შორის? გარეგნული ნაშრომი შეძლებულობისა მატყუარაა. ნამდვილი მარტო ის არის, რომ ყველა სფამს და ეჭამს. ხარჯვა ეჭმისა და სმის ყველაზეზე უნდა გიწეროს—ეს ბრძნული და სამართლიანი საქმე იქნება.

ასე ლაპარაკობდა მორიო უხუკესთა თანხმობით.

— ეს სიტყვა ბრინჯაოს ფიკარზე გადოგახატოთ და ისე შეგინახოთ!—სთქვა ბიულოკმა:—იგი მომავლისთვის არის ზე-შთაგონებული; ათას ხუთასი წლის შემდეგ-კი-კი ვერ ილაპარაკებენ უკეთესნი პინგვინელნი ამნაირად...

ხუხუკესნი ჯერ კიდევ სიტყვას ტაშს უკრავდნენ, რომ ხმალზე დაყრნდობილ-ნი ბოლოს ბოლოს ოფიცერ ეანაკაცდა:

— ვითაიარეა ბაზაური, მე გადასახადის გადებას ვერ ვიკისრებ, რადგან ეს ჩემს ლირსებას არ შეეფერება. გადასახადი უბრალო ხალხის საქმეა.

ამ განცხადების შემდეგ ეხუკესნი წყნარად დაიშალნენ.

ხალხის აღწერა, ისე როგორც რომშია, ხუთ წელიწადში ერთხელ ხდებოდა და ყოველ-ივე რწმენებიდან, რომ მცოვრებთა რიცხვი მატულობდა. მართალია, დიდ-ძალი ბავშვი იხოცებოდა და მასთან ერი და შიმშილი მოელ სოფლის ანადგურებდა, მაგრამ პინგვინელები ეკანასკნელის წელილის გადებით ხელს უწყობდნენ საზოგადოებრივ განვითარებას.

მიდეიოდეა.

ᲨᲔᲣᲐᲠᲧᲕᲔᲜᲝᲡ ᲓᲐ ᲨᲔᲠᲩᲘᲡ ᲠᲣᲡᲣᲚᲘ ᲨᲝᲣᲐᲠᲧᲕᲔᲜᲘᲡ ᲘᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲢᲘ.

ᲮᲐᲚᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲗᲐ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲘ.

კომისიამ დაამტკიცა „ეანაკაცის“ კრედიტებისა, რომელიც ეანაკაცი სამინისტრო მოითხოვს იმ შემთხვევისათვის, თუ ფლოტის განსლების საქმე გარდაწყდა. დიმიტრეთა საგენტოს ცნობით, კომისიამ შეიწყნარა ყველა მოთხოვნა გარდა 30 ათას მანათის გადადებისა, რომელსაც სამინისტრო მოითხოვდა მატროსებისათვის ყოველდღიურ გაზეთის გამოსაცემად.

ᲒᲐᲒᲔᲑᲔᲑᲚᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲥᲛᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲝᲜᲘ. კომისიამ, თანამშედ სახელმწიფო კონტროლის უწყების უფროსის [განცხადებისა, შესაძლებლად სცნო შიდა გუბერნიებიდან გლეხთა გადასახლება და მოწყობა თურქესტანში. ამასთანავე კომისიამ მიიღო კანონპროექტი გადასახლების მმართველობის შტატის გაძლიერების შესახებ, რასაც მთავრობა საჭიროდ სთვლის გადასახლების საქმის გასაცხოველებლად.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

ᲙᲘᲔᲕᲘᲡ ᲔᲠᲘᲡᲙᲝᲞᲝᲡ ᲙᲘᲠᲘᲝᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑᲐ. რუსეთის გაზეთებში დაბეჭდილია: „ახალი სინოდი შეუდგა 1905 წლის საქმეთა ლიკვიდაციას—მოწოწიავე და ლიბერალი სამღვდელო პირთა გაძეკვებას. ჯერ დაათხოვნილ იქნა ცსრმილი ეპისკოპოსი ანტონინ და მღვდლობა აუხადა მდედელ პეტროგს. ეხლა ჯერ მიდგა კოვნოს ეპისკოპოსზე კირიონზე, იმ-ბოერის ეპისკოპოსის სერგეიზე და ორ-სამ სხვაზე. ყველა ამათ სამსახურს თავი უნდა დაანებონ. ეპისკოპოს კირიონს ეზრალდება ის, რომ 1905 წელს, როდესაც იგი სიეგზარბოსოს ვიკარად იყო, თვალსაჩინო მონაწილეობას იღებდა ქარაფეფოთა ავტოკეფალურ და სეპარატისტულ მოძრაობაში. ეს. სერგეის ისა ეზრალდება, რომ 1905 წელს პანაშვიდი გადაიხადა რექტორის სერგეი ტრუბეცკოის სულის მოსახსენებლად და მუდამ ლიბერალურ ქადაგებას ამბობდა. კირიონმა უკვე შეიტანა ქადალი სამსახურიდან გასვლის შესახებ. სერგეის შესახებ სამოლოოდ არაფერი დადგენილი. ჯერ არ იცის, სულ დაათხოვონ, თუ ადგილზე გადაიყვანონ. ისკი გადწყვეტილია, რომ აკადემიის რექტორობიდან (სერგეი პეტერბურგის სასულიერო აკადემიის რექტორია) დაათხოვონ.“

ᲡᲐᲛᲘᲗᲘᲡᲐ ᲙᲐᲗᲝᲚᲘᲙᲝᲡᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲒᲐ. სრულიად სომეთა კათოლიკოსის არჩევა დაინიშნა მდგომარე წლის შემოდგომისთვის. მანამდე, გაზაფხულზე, მოხდება დელეგატების არჩევნები.

ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲗᲐ ᲛᲝᲣᲪᲕᲠᲔᲚᲗᲐ ᲬᲠᲔ. ღმერთმა შეჰქნა ხალხი ისე, რომ პირველად არავინ არ იცოდა რა იყო შრომა და ტანჯვა—წვალება. ანკი რითსთვის უნდა ეშრომათ, როდესაც არა სპერიდებოდათ არც „სახლი, არც ბინა, არც საქმეები და სასმელი და არც იკოდნენ, რა იყო ავადმყოფობა: ყველა ასეთ წელს უზრუნველად სცხოვრობდა.

კარგა დრომ განვლო. შეეფიდა ხალხში განკერძოებებითი ცხოვრება; ყველამ მიჩოთ თავის თავზე დაიწყო ფიქრი და ზრუნვა; არ ეინტერესებოდათ მომძის ტანჯვა და სიხარული, რის ეგმოც ჩამოვდნა განხეთქილება და, ძმურის თანხმობის ნაცვლად, დაიბუდა მტრობამ და შურამ. პირველად, როცა ერთად ეცვენენ და ერთად სცხოვრობენენ, სულ სიხარულში ატარებდნენ დროს. დაიწყო თუ არა ცალ-ცალკე ცხოვრება, წინანდელი მხიარულობა გლოვად გადაექცათ. ჩაეარდნენ ტანჯვა-ვალასა [და უბედურებაში.

დაინახა—რა ღმერთმა მათი ცხოვრება სთქვა: მიზეზი ამისა, რომ ხალხში უწესოება დამყარდა არის ერთი-ერთმანეთისაგან დაშორებაო. მან ხალხის დასახლებელად ასეთი საშეალება იხმარა: დაეწესა და გამოუცხადა ყველას, რომ უშრომლად არავის შეეძლოს ცხოვრება, ესე იგი, ყველა ვისაც კი ცხოვრება სწყურდეს, უნდა გასჯილიყო, მაგალითად: უნდა ეშენებინა სახლები, რომ არ შესცივნოდა, უნდა ემუშავნა, რომ შიმშილისაგან არ მომკვდარიყო, ეხნა მიწები, მოეყვანნთ ხორაბალი, ხილი და ამითი ეჭიმნა თავი. ღმერთმა გაიფიქრა: შრომა უეჭველად შეიერთებს ყველას, რადგან ერთ კაცს არ ძალუძს ყველი იმისი გაკეთება,

გვთხოვენ დავბეჭდოთ: „მასწავლებელ ქალთა საზოგადოებასთან შესდგა სახარების კითხვის მოყვარულთა წრე, რომელსაც აზრადა აქვს პირველ წყაროდან შეისწავლოს ქრისტიანული სიბრძნე. წრეში მიიღებიან ყველანი, სარწმუნოების განურჩევლად. ვისაც აინტერესებს ეს საგანი, მათ ეწვიენ მასწავლებელ ქალთა საზოგადოების სადგომში (პუშკინის ქ., 3, ერევნის მოედანი), სამშაბათს, 19 თებერვალს, საღამოს 7 საათზე, ხუთვილისამებრ სახარების შესწავლა იქნება ქართულად. შესვლა უფასოდ შეიძლება".

✦ **შავროვის დათხოვნის შესახებ.** როგორც აღვნიშნეთ, ტფ. სააბრეშუმო სადგურის გამგე, პატრიოტულ საზოგადოების წევრი ნ. შავროვი, მიწად-მოქმედების დეპარტამენტის განკარგულებით სამსახურიდან გადააყენეს. ქალაქში ხმა დადის, რომ შავროვის დათხოვნას კავშირი აქვს გაგრასა და აქ სააბრეშუმო სადგურში 60,000 მანეთის გაფლანგვასთან.

✦ **ტრამვაიზე.** ტრამვაის დირექციასა და მოხელე-მოსამსახურეთა შორის დამოკიდებულება დღითი-დღე მწვავდება. გამწვავებას აორკეცებს ის გარემოება, რომ მოხელეთა საამხანაგო კომისია, რომელიც სამი წელიწადი ლეგალურად მუშაობდა, დაშალეს და ნება არ მისცეს მოილაპარაკოს ამხანაგების საქმეთა მდგომარეობაზე.

✦ **მღვდლების დაბრუნება.** მიწათ-მოქმედების მთავარ ხამმართველოს რწმუნებული კავკასიაში მედვედევი უკვე დაბრუნდა პეტერბურგიდან და ამ დღეებში შეუდგა თავის თანამდებობის ასრულებას.

✦ **სახალხო უნივერსიტეტი.** დღეს, ზუბალაშვილის სახელობის სახალხო სახლში ბ-ნი ს. მ. არწრუნი 11 საათიდან წაიკითხავს ლექციას „წესი დასჯისა ევროპასა და ამერიკაში", იქავე, $12^1/_2$ საათიდან, წარმოდგენილ იქნება ოპერა „რუსალკა". ოპერის დაწყებამდის წაიკითხავენ ბიოგრაფიას კომპოზიტორ დარგომიჟსკისას. ოპერაში მონაწილეობას იღებენ: ქ-ნნი პრესინსკაია, ივანოვისა, ტინსკაია და ბ-ნნი აგასოვი, ნესტეროვი, პეტროვი. აკომპანიატორად იქნება გვარჯელაძე.

✦ **დაბეზღება.** როგორც დუშეთის მაზრიდან გვატყობინებენ ხოფის მონასტერში ამას წინად ასულა რამდენიმე კაცი. თუმცა დამსწრენი ყველანი ქართველები ყოფილან, მაგრამ ოძისის მღ. ელიზბარაშვილს წირვა რუსულად შეუსრულებია. ეს უსაყვედურნია მღვდლისთვის ოძისის მამულის გამგეს ო. გ. იოსელიანს. ამაზე მღ. ელიზბარაშვილს რწმუნებულისათვის ქაღალდი უფრენია, ოძისის მამულის გამგე იოსელიანი ჩემს საქმეში ერევა და რუსულად წირვას მიშლისო. მღვდელს ისიც დაურთავს, რომ ნინოობა დღე, 14 იანვარი, რუსის კანონით უქმად არ არის აღიარებული, ბ-ნმა იოსელიანმა კი იუქმა და მუშები ამ დღეს არ ამუშავაო.

✦ **ტფ. ქალაქის საბჭო.** ხვალ, 18 თებერვალს, საღამოს 7 საათისათვის, დანიშნულია მორიგი სხდომა ტფ. ქალაქის საბჭოსი, რომელიც განიხილავს, სხვათა შორის, შემდეგ საქმეებს: მოწერილობას გუბერნატორისას ხმოსნების არშაკ ბაბოვისა და ლევან მამულოვის ხმოსნობიდან გადაყენების შესახებ; მოხსენებას გამგეობისას—შემოღებულ იქმნას გადასახადი ქალაქის სამკურნალოებში წამლების ხმარებისათვის; მოხსენებას გამგეობისას—განახლებულ იქმნას მოქმედება შემნახველ გამსესხებელ კასისა გამგეობის მოხელეებისათვის; მოხსენებას ქალაქის ლაბარატორიის მოქმედების გაფართოების შესახებ; არჩევანი სასწავლებელთა გამგე კომისიის სამის წევრისა.

✦ **საისტორიო საზოგადოების კრება.** 21 თებერვალს, საღამოს 8 საათისათვის, დეპუტატთა საკრებულოს დარბაზში დანიშნულია ქართულ საეტნოგრაფიო საისტორიო საზოგადოების წევრთა კრება, რომელიც განიხილავს რეფერატს ი. ი. აბულაძისას საქართველოს მეთორმეტე საუკუნის მწერლობის შესახებ.

✦ **სახალხო ბანკის მოქმედება.** კასპიდან გვატყობინებენ: „ამ რამდენისამე ხნის წინად თავ. ალექსანდრე ჭავჭავაძემ სოფელ კასპში 1400 დესეტინა მიჰყიდა სათავადაზნაურო ბანკს 70,000 მან. კასპის გლეხობა ჭავჭავაძისაგან იჯარით სახნავ ადგილებს იღებდა წელიწადში დესეტინას 6—7 მანეთამდე, ხოლო საძოვარში ჭავჭავაძე ას სულ პირუტყვზე აძლევინებდა 10—20 მანეთამდე. როდესაც სათავადო ბანკის ხელში გადავიდა ეს მამული, სახნავ მიწებში დესეტინაზე 15 მან. დააწესეს; ხოლო საძოვარი დაჰყვეს დესეტინებად და თითო დესეტინას დაადეს 2 მან. 10 კაპ. ამასთან საძოვრად დაინიშნა ისეთი ადგილები, სადაც არაგიანი ბალახი არ მოდის; კარგ საძოვრებში სულ აკრძალა პირუტყვის ძოვება. ბანკის მოხელე ეუბნება გლეხებს: ჩქარა შეისყიდეთ ადგილი, თორემ ჩამოვასახლებთ სომხებს, თათრებს, რუსებს და სხვათაო. ამ მამულიდან 500 დესეტინა სულ გამოუსადეგარია თურმე; შეშინებულ გლეხობას მაინც გადაუწყვეტია ადგილის შეძენა. მაგრამ ბანკს არ უნდა ნაჭრებად მიჰყიდოს ის ადგილები, რომელიც გამოსადეგია ხვნა-თესვისათვის. ბანკი გლეხობას უთვლის, თუ გინდათ მთლიანად შეიძინეთ ადგილები ამასთან ეხლავე, თორემ გაზაფხულიდან დესეტინა სახნავზე 17 მანეთს იჯარას გადაგახდევინებთო.

✦ 15 თებერვალს, საღამოს 8 საათზე, სრეტენსკის ქუჩაზე მცხოვრებ პეტრეს ტერხიმონოვის სახლში, მის შინ არ ყოფნის დროს, შევარდნილა 4 კაცი და იმის დის ეფემიასათვის წაურთმევია 180 მან. და სხვა ძვირფასი ნივთები.

✦ 15 თებერვალს პოლიციამ დააპატიმრა ნახიჩევნის მაზრის მცხოვრები მნაცაკ პირუნიანცი, რომელსაც ყალბი ფული აღმოაჩნდა. პირუნიანცი პასუხის გებაში მისცეს.

✦ სოფელ წინარეხში შაბათს 15 კათათვეს სადღაც წასულა ალექსი ილიას ძე თაგვიაშვილი და შემდეგ აღარსად ჩანს. მახლობლებმა არ იციან მკვდარია თუ ცოცხალია თაგვიაშვილი ცოლიანია, 25 წლისა.

✦ 18 თებერვალს, საღამოს 9—10 საათზე, ნავთლუღიდან ტფილისში მომავალ ტრამვაის კონდუქტორის მეუღლე ტატიანა ბარტენიევისა, თვით ბარტენიევი და მათი ნაცნობი ანტონ კანუნიკოვი ხიდთან ვიღაც კაცი მიჰვარდნია ტატიანას, წაუქცევია ქალი ქუჩაში და ღონივან ბეცუთით დაუჭრია. კანუნიკოვს და ბარტენიევის ქმარს დაუნახავთ სამი სხვა უცნობი, შეშინებიათ, მიუნებებიათ თავი და გაქცეულან. დაჭრილი სამხედრო საავადმყოფოში გაგზავნეს.

✦ ტფ. ქალაქის თავის ავადმყოფობის გამო იმის თანამდებობის დროებით აღსრულებას შეუდგა გამგეობის წევრი ნ. ბ. კოკჩაევი.

✦ ტფ. საბჭოს ხმოსანმა მ.ზ. ქანანოვმა განცხადება შეიტანა გამგეობაში კუკიაში ქალაქმა გახსნას სამშობიარო სახლი გამგეობა ახლო მომავალში განიხილავს ამ მოხსენებას.

ქუთაისის ქრონიკა

✦ არქიელის გორაზე 18 თებერვალს ბევრი სახლი გაიჩხრიკა და რამდენიმე მოსწავლეც დაატუსაღეს.

✦ გუბერნატორმა დაამტკიცა ქალაქის საბჭოს გადაწყვეტილება იმის შესახებ, რომ ქალაქმა თავის საქირურგო საავადმყოფო გახსნას საკუთარ შენობაში და ამისათვის საჭირო ხარჯი შეიტანოს ხარჯთ-აღრიცხვაში.

✦ 13 თებერვალს ღამე დააპატიმრეს ფოტოგრაფი ცხომელიძე.

✦ გუბერნიის ადმინისტრაციამ მოსთხოვა ქალაქის გამგეობას, რომ მან მალე გადაიხადოს ის ვალი, რომელიც კლასიკურ გიმნაზიისა დაედო.

✦ პოლიციის შენახვა და ჟანდარმის მოხელეთა და ჯარის კაცთა ბინის ქირის გადახდა ქალაქის ვალდებულებას შეადგენს. კასის შევიწროვებულ მდგომარეობისა გამო ქალაქს საკმაოდ დიდი ვალი დაედო. გუბერნიის ადმინისტრაციამ რამდენჯერმე მიმართა ქალაქის გამგეობას, ეს ვალი გადაიხადეთ, ბოლოს-კი გუბერნატორმა ფიცხელი განკარგულება მოახდინა და ქალაქის გამგეობას წინადადება მისცა, გადასახადის ამკრები აგენტები დაითხოვეთ, თუ ფული მათი დაუდევრობის გამო არ შემოდისო. შუამდგომლობის წყალობით აგენტები ჯერ ისევ თავ თავიანთ ადგილებზე არიან და კიდევაც შეუდგნენ გადასახადის აკრებას. პოლიციის დახმარებით ფული სასტიკად იკრიბება და აგენტებს იმედი აქვთ, რომ ერთის თვის განმავლობაში 15 ათას მანეთზე მეტი შეიკრიბება. ქალაქს ამით თუ მიემატება რამე, თორემ დაკლებით არაფერი დააკლდება; სამაგიეროდ მოქალაქე, განსაკუთრებით ღარიბი, დიდ განსაცდელშია ჩავარდნილი. როცა აგენტს ფულს არ აძლევენ, ის დაუყონებლივ ასწერს სახლის ავეჯეულობას გასასყიდად და ამით მოქალაქე იძულებული ხდება, შეუძლებელი შეიძლოს და რადაც უნდა დაუჯდეს ფული იშოვნოს.

✦ 14,000 მ. მიღება ყალბის საბუთით ქუთაისის ხაზინიდგან დღესაც სალაპარაკოდ არის გახდარი. საქმის გარემოება ასე ყოფილა: ვაჭარს ნ. ჯანელიძესთან გამოცხადებულა უცნობი, რომელსაც ნაცნობ ვაჭრისაგან გადაუცია ჯანელიძისათვის წერილი, სადაც უკანასკნელს წერილის მომტანისთვის დახმარებას სთხოვდენ სახლის შეძენაში. ჯანელიძეს თითონ ვერ უტვირთნია ეს საქმე და ადგილობრივი დალალი ებრაელი მიუჩენია, რომლის დახმარებითაც მოსულს ერთი სახლი უყიდნია 14,000 მანეთად. ამასობაში ხაზინაში ფული მოსულა. დალალ ებრაელისავე დახმარებით მოსულს ფული მიუღია. მეორე დღეს უნდა გაესტუმრებინა სახლის პატრონი, მაგრამ უცნობი მეორე დღეს სასტუმროდან სადღაც გამქრალა და ამასობაში ყალბი საბუთით ფულის მიღებაც გამოაშკარავებულა. პოლიციამ დააპატიმრა ნ. ჯანელიძე, რომელიც საქმის ვითარების გაგების შემდეგ მალე გაანთავისუფლეს, ხოლო დალალი ებრაელი დღესაც ციხეშია.

✦ ქუთაისის გუბერნატორის განკარგულებით, ვიცე-გუბერნატორის მაკაროვის თავმჯდომარეობით, შესდგა განსაკუთრებული კომისია, რომელსაც დაევალა შეიმუშავოს მოხსენება ქუთაისის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საქმეთა მოსაწესრიგებლად. კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების რწმუნებულს სთხოვა, თავის მხრით დანიშნოს წარმომადგენელი აღნიშნულ კომისიაში. წარმომადგენლად დაინიშნა აგრონომი ტიმოფეევი.

პატარა ფელეტონი

ზღურბლი

ტურგენიევისა.

ვხედავ უშველებელ შენობას. წინა კედელში ვიწრო კარი სრულიად ღიაა. კარს იქით უკუნი წყვდიადია. მაღალ ზღურბლის წინ სდგას ქალიშვილი, რუსის ქალიშვილი ყინვით სუნთქავს იგი მიუწდომელ საშინელ ბნელისა და ყინვიან სიოსთან ერთად. შენობის სიღრმიდან გვიან გვიან მოისმის ხმა:

— ოჰ, შენ, რომელსაც გსურს გადააბიჯო ამ ზღურბლს, იცი, რა მოგელის?

— ვიცი,—უპასუხებს ქალიშვილი.

— სიცივე, შიმშილი, სიძულვილი, დაცინვა, ზიზღი, შეურაცხყოფა, ციხე, სნეულება, თვით სიკვდილი.

— ვიცი... მზადა ვარ. მე გადავიტან ყველა ტანჯვას, ყოველ უბედურებას.

— არა მარტო მტრებისაგან, არამედ ნათესავებისაგან, მეგობრებისაგან?

— კი... მაგათგანაც ავიტან.

— კარგი. მზადა ხარ მსხვერპლისათვის? შენ დაიღუპები, და არავის... არავის არ ეცოდინება, ვის ხსოვნას უნდა სცეს პატივი.

— მე არ მჭირდება არც მადლობა, არც შებრალება. მე არც სახელი მინდა.

— მზადა ხარ... დანაშაულობისათვის?

ქალიშვილმა თავი დახარა:

— მაგისთვისაც მზადა ვარ...

ხმამ მაშინვე არ განაახლა თავისი კითხვები:

— იცი,—ბოლოს, ხელ-ახლა დაიწყო მან:—შეიძლება დაჰკარგო იმისი რწმენა, რაც ახლა გრწამს, შეიძლება მიხვდე, რომ შესცდი და ტყუილა უბრალოდ დაღუპე შენი სიყმაწვილე?

— ესეც ვიცი.

— შემოდი!

ქალიშვილმა ზღურბლს გადააბიჯა და მძიმე ფარდაც დაეშვა.

— სულელი!—კბილების კრაჭუნით წამოიძახა ვიღამაც.

— წმიდანი!—მოისმა საიდანღაც პასუხად.

ბრილლი.

უცხოეთის ქრონიკა

სპარსეთის და ოსმალეთის დავა. ოსმალეთის კომისიამ განაცხადა, ჩვენი წოვალეობა გათავებულად მიგვაჩნიაო, და გადასწყვიტა, 16 თებერვალს ურმია მიატოვოს.

მიანდაბიდან იუწყებიან, ოსმალეთის ჯარისა და არტილერიის ნაწილი აქამდე სოუჯ ბულახში დგასო. გაიგეს რა ეს, ზოგიერთი წარჩინებული ქურთი, რომელთაც ეწადათ პრინც ფერხან-ფერმისათვის მორჩილება გამოეცხადებინათ, გზიდან უკან დაბრუნდნენ. პრინცი მანკული-მირზა არ მისულა სოუჯ-ბულახს.

„კორესპონდენტ-ბიურო"-ს ატყობინებენ სტამბოლიდან: სპარსეთის ელჩს ჯერ არ მიუღია დამამტკიცებელი ცნობა, რომ ფაზილ-ფაშას სოუჯ-ბულახი მიუტოვებინოს, მაგრამ „პეტერბურგის სააგენტოს" ცნობას ამის შესახებ სწორე ცნობადა სთვლის, ოსმალეთის სამხედრო მინისტრს 12 თებერვალს ჯერ არავითარი ცნობა არა ჰქონდა მიღებული სოუჯ-ბულახის დაცლის შესახებ, მაგრამ მაინც უთხრა სპარსეთის ელჩს, რომ ჯარი სოუჯ-ბულახიდან სულ მოკლე ხანში გავაო, რადგან ფაზილ-ფაშა უცილობლად მიავალია დაემორჩილოს ბრძანებას. ხმა, ვითომ ბძანება სოუჯ-ბულახის დაცლის შესახებ გაუქმებულიაო, სწორე არაა.

ოსმალეთი. ოლთისიდან ატყობინებენ სომხურ გაზ. „ვტაკს": აქ ცნობა მიიღეს, რომ ოსმალეთმა მრავალ ჯარს მოუყარა თავი რუსეთის მოსამზღვრე სოფელ იდიშიო. ამ დღეებში ოსმალეთის ადმინისტრაციამ ჯარის საკვებად 3,000 ტომარა ფქვილი მოიტანა.

პრუსია. 14 თებერვალს პრუსიის ზედა პალატამ, 143 ხმის უმეტესობით 111 წინაამდეგ, დეპუტატ ადიკეს წინადადების თანახმად, მიიღო კანონ-პროექტი პოლონელთა მამულების შესახებ დეპუტატთა პალატის რედაქციით (პ. ღ. ს.).

—

ვენიდან სომხურ გაზეთ „ვტაკს" სენსაციონურ ამბებს ატყობინებენ, რომ ოსმალეთის მთავრობა ჯარის მობილიზაციას უკვე შეუდგა და ღამზადებულ შეიარაღებულ დიდს სამხედრო ძალას თან-და-თან რუსეთის საზღვარს უახლოვებს. გაზეთს ატყობინებენ აგრეთვე, რომ სამხედრო მთავრობას ფურცლებით მიუმართავს ქურთებისათვის და მოუწვევია ქურთების ამირეთები შეერთებული ძალით გამოვიდნენ და დაემზადნენ მოსალოდნელ ომისთავის.

—

ამავე გაზეთს თეირნიდან დეპეშით ატყობინებენ, რომ სპარსელ რევოლიუციონერებს სპარსეთის შაჰის მოკვლა განუზრახავთ. 15 თებერვალს როდესაც შაჰი ქუჩაში მიდიოდა უცნობებს ყუმბარა გადაუგდიათ. შაჰი უვნებლად გადარჩენილა.

რუსეთი

✦ **ფოსტის გაძარცვა** ამ დღეებში გაძარცვეს ბარნაულიდან (ციმბირში) მიმავალი ფოსტა. მოიტაცეს 35,000 მან. და კორესპონდენცია. მძარცველები აღმოაჩინეს, ესენი გამოდგნენ: გადმოსახლებულთა მართველის მნახველი, საქალაქო ბიბლიოთეკის ზედამხედველის თანაშემწე და ფოსტის [illegible] მოხელე. მორჩილ ერთ თავი მოიკლა. ფული ჩამოართვეს.

✦ **მეორე ლეს გაძარცვა.** [illegible] 14 თებერვალს, დილით [illegible] გზის კომერციულ სააგენტოს კარებთან დაეცნენ აღმოსავლეთ აზიის მეკეთეთა საზოგადოების მეარტელეს, რომელსაც ფული მიჰქონდა, და 25,000 მან. მოსტაცეს.

✦ **ხოც-რეგ. ორგანიზაციის დაღუპვა.** [illegible] ცნობით, მოსკოვში [illegible] პოლიციამ აღმოაჩინა და დააპატიმრა 25 კაცი, რომელნიც შეადგენდნენ [illegible]

რაც ადამიანისთვის აუცილებლად საჭიროა, მაგალითად: ვერ ააშენებს სახლს, ვერ მოხნავს მიწას, ვერ შეჰკერავს ტანისამოსს... და რაკი ყველა ამისთვის დიდი ძალაა საჭირო ამიტომ ხალხი შეიგნებს ერთობის მნიშვნელობას და შეერთდებაო.

კვლავ განვლო რამდენიმე ხანმა. და როდესაც ღმერთი მოვიდა იმის გასაგებად, თუ როგორა სცხოვრობდა ხალხი, დაინახა რომ იგი წინანდელზე უფრო საცოდავ მდგომარეობაში ჩავარდნილიყო: ხალხი (რადგან სხვაფრივ ცხოვრება შეუძლებელი იყო) სცხოვრობდა თანაზიარად, მაგრამ ერთად კი არა; დაიყო პატარ-პატარა ჯგუფებად და ერთმანეთს მოსვენებას არ აძლევდნენ. ერთი სცდილობდა მეორესათვის სამუშაო წაერთმია; უშლიდნენ ერთმანეთს ცხოვრებას. აი, ასე მთელ ძალასა და დროს ბრძოლას ანდომებდნენ, რის გამოც ჩამოვარდა უწინდელზე უფრო დიდი მტრობა და შური.

ხალხის ამ უბედურობისაგან დასახსნელად ღმერთმა ასე მოაწყო საქმე: დაუწესა ყველას მოულოდნელი **სიკვდილი**, ეგონა, რაკი ყოველი ადამიანი სიკვდილის მოლოდინში იქნება, ეეცდება რაც შეიძლება კარგად და სიტკბოებაში გაატაროს თავისი მოკლე დრო, მაგრამ, საუბედუროდ, ცხოვრების ჩარხი სულ სხვაფრივ დატრიალდა, რადგან ყველამ იცოდა, რომ ყოველ წამს შეიძლებოდა მომკვდარიყო, ამიტომ სცდილობდა ფუფუნებასა და განცხრომაში გაეტარებინა დრო, რითიც, რასაკვირველია, ბევრსა ისარგებლა. ვინც უფრო ღონიერი იყო სწორეთ იმას დარჩა ბურთი და მოედანი: ესენი იმონავებდნენ თავიანთზე სუსტებს (რადგან სურდათ ფუფუნებაში ყოფილიყვნენ სხვის შრომით) და ვინცკი ურჩობდა, ზოგს ხოცდნენ და ზოგსაც სიკვდილით ემუქრებოდნენ.

აი ასე, ერთი ნაწილი ხალხისა ძალა უნებურად მეორის მსხვერპლად გახდა. დაიბადა ორი წრე, ურთ-ერთის მოწინააღმდეგე, რომელთაც ერთმანეთის დანახვაც-კი ეჯავრებოდათ. პირველი შესდგებოდა ღონიერ ხალხისა და მათ ჩამომავლობისაგან, რომელნიც იკვებებოდნენ სხვის ნაშრომით, იყვნენ განცხრომაში, მეორეს ღონე მიხდილი, განუწყვეტელ მუშაობისაგან სინსილა გამოლეული ხალხი, რომელიც სულ იმის ნატვრაში იყო, რომ როგორმე დაესვენა ამ ჯაფისაგან. ამგვარად ცხოვრება უფრო და უფრო უბედური შეიქმნა.

დაინახა თუ არა ღმერთმა ამ მდგომარეობაში ჩავარდნილი ხალხი, გადასწყვიტა ამ საქმის გასასწორებლად ეხმარა უკანასკნელი საშუალება: მოჰფინა ხალხს ყოველნაირი **სენი**; ეგონა, რადგან ვერავინ ასცდება ავადმყოფობას, ამიტომ ხალხი შეიგნებდა, რომ ავადმყოფთ უეჭველად დახმარება უნდა აღმოუჩინონ სალებმა, თუ სურთ რომ სხვებმაც ისეთივე გულშემატკივრობა გაუწიონ მათ ავადმყოფობის დროს. სქთვა ეს მაინც შეაერთებს ხალხსაო, და მიანება თავი.

მაგრამ ამაოდ ჩაიარა ამ ცდამაც. ახლად მოვლენილმა სნეულებამა-კი არა შეაერთა ხალხი, უფრო დააშორა ერთმანეთს. ხალხის ის ნაწილი, რომელიც ფუფუნებაში იყო და რომელსაც დამონებული ჰყავდა მეორე ნაწილი, ძალას ატანდა ამ უკანასკნელს—ავადმყოფისთვის მეეარა, თითონ კი ხელს არ ანძრევდა და არც გული შესტკიოდა სხვის ავადმყოფობაზე. ეხიხლებოდათ ავადმყოფების დანახვა და რომ მათ სიამოვნებისთვის ხელი არ შეეშალა ავადმყოფების დანახვას, დაარსეს განმარტოებით ისეთი სახლები, სადაც ავადმყოფებს ათავსებდნენ. საწყალი დაბეჩავებული ხალხი მთელ თავის დროს სხვების მოვლას ანდომებდა, თავისი ავადმყოფები-კი რჩებოდა მოუვლელი, რის გამოც ბევრს უპატრონოთ ამოსდიოდა სული. გარდა ამისა, ხალხმა ბევრი სენი მიიჩნია გადამდებად და ამიტომ არ ეკარებოდნენ არა თუ ავადმყოფებს, ავადმყოფების მახლობელთაც-კი.

მაშინ კი სთქვა ღმერთმა: თუ არ შეიძლება ამ საშუალებით ხალხის გონზე მოყვანა, რომ შეიგნოს, რაშია მათი ბედნიერება, მაშ ეხლა თითონ სცადოს და ტანჯვით მიაღწიოს ბედნიერებასაო. სთქვა და მიანება ხალხს თავი.

განვლო დიდმა ხანმა. სცხოვრობდა ხალხი ისე, რომ არ იცოდა, რა იყო მათთვის საბედნიეროო. ასეთ გაუგებარ მდგომარეობაში კარგა ხანს იყო და მხოლოდ ბოლო დროს შეიგნეს ზოგიერთმა, რომ **შრომაა** ერთად-ერთი მხსნელი ხალხისა უბედურობისაგან, ისეკი, რომ რომ ეს შრომა არ უნდა იყოს ერთისთვის საფრთხობელა, ხოლო მეორესთვის აუცილებელი კატორგა: იგი უნდა იყოს ყველას შემაერთებელი სასიხარულო საქმე. რადგან ყოველი ადამიანი ყოველს წამს სიკვდილს მოელის, მიხვდნენ, რომ ერთად-ერთი ჭკვიანური საქმე ადამიანისა ის არის, რომ შეეცადოს ყველამ თანხმობასა და სიხარულში გაატაროს წინათვე თითოსთვის დანიშნული წლები, თვეები, საათები და წუთები. შეიგნეს აგრეთვე, რომ სნეულებებმა ხალხი კი არ უნდა დააშოროს, უნდა შეაერთოს და შეაკავშიროს.

[illegible]

რედ წოდებულ რკინის გზის ორგანიზაციას სოციალ-რევოლიუციონურ პარტიისას. დატუსაღებულთ უპოვეს დოკუმენტები, რომლებიც ნათელსა ჰყვენენ ორგანიზაციის მოქმედებასა და ბევრს რევოლიუციონურ აქტსა.

✦ **გაზეთების რიცხვი 1904 და 1906 წ.** „პრავიტ. ვესტნიკი“ ადარებს პერიოდულ გამოცემათა რიცხვს რუსეთში 1904 და 1906 წ. წ., ესე იგი რევოლიუციის წინა და შემდეგ წლებში. განმანთავისუფლებელმა მოძრაობამ დიდი გავლენა იქონია პრესის განვითარებაზე. გაზეთებისა და ჟურნალების რიცხვმა იმატა 1350-დან 2418-მდე. ამას გარდა პრესსა უფრო მჭიდროდ დაუახლოვდა ხალხსა, მით, სხვათა შორის, რომ ისეთ ენებზე გამოვა გამოიცა გაზეთები რომლებზედაც წინად არაფერი არ იბეჭდებოდა. წინად აკრძალულმა მალოროსიულმა ენამ 1906 წელს 14 გამოცემა გაიჩინა, ნახევრად აკრძალულმა ლიტვურმა ენამ (ლიტვური ანბანი იყო აკრძალული)—11. გაჩნდნენ გაზეთები ბელორუსიულ, ბერძნულ, რუმინულ, ჩეხურ, ჩუვაშურ და ოსურ ენებზე. ძლიერ გაიზარდა თათრული პრესსა (33 მაგიერ 1), სომხური (33 მაგიერ 7), ებრაული, ქართული, ესტონური. შესაჩნევად იმატა რუსულ გამოცემათა რიცხვმა (1,083-დან 1830-მდე), პოლონურმა, დატიშურმა და სხვ. გამოცემათ. რიცხვი შემცირებულა მხოლოდ ფრანგულ ენაზე—7 მაგიერ მხოლოდ ერთი-და გამოსულა. სამწუხაროდ „პრავიტ. ვესტნიკი“ არაფერს არ ამბობს, თუ ახლად დაარსებულ პერიოდულ გამოცემათა რა ბედი ეწვიათ წილად. ბევრი მათგანი ხელადვე დაიკეტა ადმინისტრაციის განკარგულებით.

✦ **სახ. ლიმწიფო სათათბიროს ყოფილ დეპუტატის გასამართლება.** პეტერბურგის სამოსამართლო პალატამ9 თებერვალს განიხილა საქმე მეორე სათათბიროს წევრის შირსკის საქმე. იმას ჰბრალდება მრავალ წერილის დაბეჭდვა გაზ. „იზვესტიასა“ და „ნაროდნი გოლოს“-ში, რომელთა რედაქტორიც თითონვე შირსკი იყო. მრავალმა მოწამემ აჩვენა, რომ ამ გაზეთების ნომრები, სადაც შირსკის წერილები იყო დაბეჭდილი, არ გავრცელებულა ხალხში, რადგან ადმინისტრაციამ დაატუსაღა. პროკურორმა ამ საბუთით უარი სთქვა ბრალდებაზე მე-129 მუხლის ძალით და მხოლოდ მე-132 მუხლის ძალით-და სდებდა ბრალსა, მაგრამ სასამართლომ მაინც მე-129 მუხლის ძალით შირსკის მიუსაჯეს $1^1/_2$ წლით ციხეში დაპატიმრება და დაადგინა, გხლავე დატუსაღებულ იქმნას, თუ 2 ათას მანეთს არ წარმოადგენს გირაოდ. შირსკი სოც.-რევოლ. ფრაქციის წევრი იყო.

✦ **ცარცვის გახშირება,** კიევის გუბერ. ბალტიის მაზრიდან იწერებიან, რომ ცარცვამ სოფლებში უადრესობამდე მიაღწია. ამის მიზეზი შიმშილია. მცარცველები ხშირად მეტად დიდ მხეცობას იჩენენ, მაგალითად სოფ. გოლმაში ერთი ოჯახი ჯერ გაცარცვეს და მერე მთლად ამოწყვიტეს. ასეთი გულქვაობა იმით აიხსნება ქვალის მოსპობის სურვილით, რადგან მცარცველები და გაცარცულები მომეტებულ ნაწილად მეზობლები არიან.

უცხოეთი

საფრანგეთი. დეპუტატთა პალატა ამ ჟამად იხილავს კანონ-პროექტს შემოსავლის დაკვალიად გადასახადზე. ეს კანონპროექტი შემდეგი შინაარსისაა. პროექტი არა სჯერდება შემოსავალზე პროგრესიულ გადასახადის დაწესებას, იგი მთლად სცვლის პირდაპირ გადასახადების აწ არსებულ სისტემას. პროექტით ყველა შემოსავალი 7 ნაწილად განიყოფება: 1) შემოსავალი იმ მიწის ნაჭრებიდან, რომლებზედაც შენობებია აგებული; 2) შემოსავალი ცალიერ მიწის ნაჭრებიდან; 3) შემოსავალი ფულიდან; 4) შემოსავალი ვაჭრობისა, მრეწველობისა და პირად სამრეწველო საქმეებისა; 5) სასოფლო-მეურნეობისა; 6) ჯამაგირიდან, რომელსაც იღებენ სახელმწიფო და კერძო სამსახურში, სამუშაო ქირა, პენსიები; 7) შემოსავალი თავისუფალ პროფესიებიდან. პირველ ორს დარგს შემოსავლისას (უძრავ ქონებიდანა და ფულიდან) 4% გადასახადი დაედება. ვაჭრობისა, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის შემოსავალს დაედება $3^1/_2$%, სამუშაო ქირას, ჯამაგირს სახელმწიფო და კერძო სამსახურში და თავისუფალ პროფესიების შემოსავალს დაედება 3% გადასახადი. შემოსავლის დაბალ დარგებს ექნება ზოგიერთი შეღავათი. ასე, მიწის წვრილ ნაჭრების მესაკუთრეთ, თუ იმათი შემოსავალი 500 ფრანკს არ აღემატება, დაეთმობათ გადასახადის $^1/_5$ ნაწილიდან $^3/_5$—მდე, თუ ისინი თითონ მუშაობენ თავიანთ მამულებში. სასოფლო მეურნეობაში განთავისუფლებულ იქნებიან გადასახადისაგან ის მეურნენი, რომელთაც 1,250 ფრანკზე მეტი შემოსავალი არა აქვთ; ამის წყალობით $5^1/_2$ მილიონამდე წვრილი მეურნე სრულებით თავისუფალ იქნება ყოველ პირდაპირ გადასახადისაგან. პირად ნამუშევრის ყველა დარგის შემოსავალს დაედება გადასახადი იმ შემთხვევაში, თუ იგი აღემატება განსაზღვრულ სუმმას; ეს სუმმა აღნიშნულია 1,250-დან 2,500 ფრანკამდე, ადგილის მიხედვით. ადვილად შეჰნიშნავთ, რომ ამ შეღავათებით წესდება ცოტაოდენი პროგრესია შემოსავლის ზოგიერთ დარგისათვის.

მაგრამ კანონ-პროექტის უმთავრეს ნაწილს შეადგენს ეგრედ წოდებული „დამატებითი გადასახადი“. ყოველი გადასახადის 5,000 ფრანკზე ნაკლები შემოსავალი თავისუფალი იქნება ამ გადასახადისაგან. ასეთი დიდი მინიმუმი შემოსავლისათვის არც ერთ ქვეყანაში არაა დაწესებული: პრუსიაში იგი უდრის 900 მარკას, ინგლისში—160 გ. სტ: მაგრამ არ უნდა დავივიწყოთ, რომ წვრილს შემოსავალზე დადებულ იქნება სხვა გადასახადები, რომელნიც ზემოდ ჩამოვთვალეთ.

ბურჟუაზიული პრესა სწორედ ამ „დამატებით გადასახადს“ ეწინააღმდეგება.

ინგლისი. ლორდთა პალატამ მიიღო მეორედ წაკითხვის შემდეგ მთავრობის კანონპროექტი, რომელიც შეადგენს დამატებას კანონისას დაშავებულ მუშების საზღაურის შესახებ. ახალ კანონპროექტის ძალით, როცა რომელსამე მუშას უბედურ შემთხვევისა გამო ზარალი მოუვა, ამ ზარალის გამოანგარიშების დროს არ უნდა მიიღონ მხედველობაში ის ფული, რომელსაც მუშა დამზღვევ საზოგადოებათაგან იღებს. აქამდე სასამართლოები უბრიდნენ ხოლმე დაშავებულ მუშებს იმ ფულს, რომელსაც ან თითონ დაშავებული, ან იმისი ოჯახობა მიიღებდა დამზღვევ საზოგადოებისაგან, იმ ზარალის სუმმიდან, რომლის გადახდაც მიესჯებოდა კაპიტალისტს, და ამის გამო მუშებს პირად დაზღვევის ხალისი ეკარგებოდათ.

პორტუგალია. „ტაიმს“-ის კორესპონდენტი იუწყება, რომ პორტუგალიის პოლიტიკაზე ბოლოს დროს დიდი გავლენა მოიპოვა ლიბერალურ პარტიის მარცხენა ფრთის წევრმა ალპოიმმა. მეფის მოკვლის წინა დღეს იგი იძულებული იყო ლისაბონიდან გაქცეულიყო. ეხლა ალპოიმი დაბრუნდა ლისაბონში და როგორც ეტყობა, დიდი გავლენა აქვს მეფის სასახლეში.

შეერთებული შტატები. მთავრობა მხნედ ებრძვის მსხვილ კაპიტალისტების ტრესტების ბოროტ-მოქმედებას. ამ დღეებში გადაწყვიტა, სამართალში მისცეს წყნარ ოკეანეს სამხრეთ რკინის გზის პატრონები ტარიფის უკანონოდ დაკლებისათვის. ამ რკინის გზის კამპანიას 4 ათასზე მეტჯერ დაურღვევია კანონი, ამიტომ ელიან, რომ მეტად დიდ ჯარიმასაც მიუსჯიან. ამერიკული გაზეთები ანგარიშობენ, ეს ჯარიმა 10 მილიონ მანეთზე ნაკლები არ იქნებაო.

საქარის სანერგე და

იქაური ბიუროკრატები

(წერილი რედაქციის მიმართ)

ყველამ კარგად იცის, რომ თხუთმეტიოდე წელიწადია ფილოქსერა ქუთაისის გუბერნიას მოედო. იმერეთში კარგად ხანია ამ სენმა სულერთიან გააქრო ვაზი, მაგრამ ამერიკულ ვაზის წყალობით იქ კვლავ აღორძინდა ვენახი. ყველაზე გვიან ხენი მოედო რაჭა-ლეჩხუმს. ამ ხანმა მცხოვრებნი სასოწარკვეთილებას მისცა. ვისაც მოსდიოდა ასი ან ოთხმოცი კასრი (კასრი ორი ფუთია), 1907 წელს მოუვიდა ხუთი ან ექვსი კასრი. მდგომარე წლისათვის ხომ ყველას იმედი დაკარგული აქვს. ვენახი დღითი-დღე ხმება.

ყველა ამის გამო რამდენმამე კაცმა სინჯა და გააშენა ნამყენი ვენახი. ვაზმა ძლიერ გაიხარა, კარგად მოისხა, მაგრამ ყურძენი არ დამწიფდა, რადგან ნამყენი მღრაშნის მაზრაში იგი ნაყიდის და იქაურ ვაზისაგან შესდგებოდა (ეგრედ წოდებული ციცქა, კრახუნა, ცოლიკოური და სხვა), რომელიც გვიანობამდის არა მწიფდება. რაჭისთვის ეს ვაზები გამოუსადეგარი გამოდგა, ხოლო ადგილობრივი დამყნილი ვაზები არსად იშოვება.

ამისთვის შევერთდით სამი კაცი და განვიზრახეთ მეგვეშინა სადმე ამერიკული ვაზი, ზედ დაგვემყნა ადგილობრივი ვაზები და მისაწვდენ ფასად გაგვევრცელებინა მხურველთა შორის. შარშან აგვისტოში წერილობით მივმართეთ საქარის ამერიკულ ვაზის სანერგის მმართველს გორაევს, რომ მდგომარე 1908 წლისთვის ეთქვა ჩვენთვის თუთხმეტი ათასი ძირი ამერიკული ვაზი, თანაც გვეუწყებინა თხუთმეტი მანეთი ბეი. იმავე თვეში მივიღეთ მეძდვი პასუხი: „თქვენი მოთხოვნილება სავსებით არ შემიძლიან აღვასრულოვო, რადგან ბევრი მთხოვნელია. გირჩევთ ნაწილი შეიძინეთ ახანოვის მამულიდანაო“. წავიკითხეთ ეს წერილი, მაგრამ ვერ გავიგეთ, რამდენს გვპირდებოდნენ. გვწერდნენ—„ნაწილი შეიძინეთ ანანოვის მამულიდანაო“. ვიფიქრეთ, ალბად სახევარს გვპირდება და ნახევარიც სხვაგან უნდა მევიძინოთო. მაინც არ დაუჯერეთ ჩვენს თავს და ერთი ჩვენი ამხანაგი გავგზავნეთ საქარაში. ამხანაგს, როგორც იყო ენახა მმართველი, და მოეხსენებინა მისთვის ყოველივე. გორაევს ამნაირი პასუხი მიეცა: „მე არ ვიცი, რამდენი მოგეცემათ; შეიძლება რაც ბე მოგვეცით, იმაზე მეტი არ გერგოთო“. ამხანაგს ეპასუხნა: „მე დალოცვილო, თუ ასე იყო საქმე, რაჭიდან აქამდის რაზე მომიყვანა, ბარემ წინად აგრე მოგეწერა, აქ აღარ მოვიდოდი და არც ამდენ ხარჯს გავწევდიო“.

ყველა ამის შემდეგ ვაზი სხვისაგან შევიძინეთ. ძალიან ძვირად დაგვიჯდა, მაგრამ მეტი რაღა ჯანი იყო! გაიარა კიდევ ერთმა თვემ და თვითონ მე წავედი რაჭიდან საქარაში, რომ ეგებს ჩვენი თხუთმეტი მანეთი ბე მაინც დამებრუნებინა. ქუთაისიდან ყვირილამდის, რასაკვირველია, მატარებლით მივედი. იქნებოდა პირველის ნახევარი, ცოტა მეტი ან ნაკლები. ყვირილიდან ფეხით მივედი საქარის სანერგეში, ასე ორი საათი იქნებოდა. ვიკითხე, გორაევი ხომ სახლში ბრძანდება მეთქი. მიიხრეს სახლშია, მაგრამ სძინავსო. როდის გაიღვიძებს მეთქი, მითხრეს—ექვს საათზე აბძანდებაო. ამ ამბავმა ძალზე, დამაფიქრა: მატარებელი ყვირილიდან ოთხს საათზე გადის ქუთაისისკენ და არ ვიცოდი რა მექნა. შევეხვეწე იქვე მყოფს მუშას, მომიხერხე რამე, ეგებ გააღვიძო მეთქი. უშველოს ღმერთმა, წავიდა და მოახსენა იქ მყოფ მოხუცს ქალს, არ ვიცი დედა იყო გორაევისა თუ სხვა ვინმე. მაგრამ ამაოდ; მოხუცს ეთქვა: „როგორ შეიძლება ასე უდროოდ გაღვიძებაო“. შევჩერდი კიდევ ნახევარ საათს. კვლავ შევეხვეწე იმავე მუშას, ეთხოვნა გორაევის ცოლისთვის, რომ გაეღვიძებინა, უთხარი ისიც, რომ რაჭიდგან მოსული ვარ და, ასთე უპასუხოდ ნუ გამიშვებს მეთქი. მაგრამ ისევ უარი მომივიდა: „როგორ შეიძლება გაღვიძება: იმან თავისით თუ არ გამოიღვიძა არ შეიძლება“. შემოვიკარ შუბლზე ხელი და გავსწიე ქუთაისისკენ ცარიელ-ტარიელმა. ქუთაისიდან ფოსტით წერილი გაუგზავნე, რომ ჩვენი ბე გამოეგზავნა, მაგრამ ვინ გაგვა პასუხი.

გაიარა ერთმა-ორმა თვემ და, როგორც იყო, მოგვივიდა ცნობა, რომ თქვენ, სამ ამხანაგს, გერგოთ ექვსასი ძირი ვაზი. მეც აღარ დამიყოვნებია და გავსწიე რაჭიდან საქარაში. მივედი თუ არა ყვირილაში, ძლიერ მშიოდა, მაგრამ საჭმელს ვინღა დაეძებდა, მაშინვე მოვკურცხლე საქარისაკენ, ეგებ გორაევი მღვიძარი დამხვდეს მეთქი. წინანდელზე ადრე მივედი. ვიკითხე გორაევი და მითხრეს, ახლა სადილობს, მოითმინე და თვითონ გიახლებაო. მეც მოვიცადე; გაიარა ცოტა ხანმა და გამოვიდა ერთი რუსი და მკითხა—ვინ ხარ ან სადაურიო. (მე ეს გორაევი მეგონა და თურმე, როგორც გავიგე, ბუხჰალტერი ყოფილა). უთხარი სადაურიც ვიყავი და მოვითხოვე ვაზები. გადამალა ოთაიც წიგნები. სიხჯა დიდხანს და ბოლოს ძითხრა: ექვსასი მეტი გერგოთო. მე გადავეცი: ბე გვაქვს 15 მან. წარმოდგენილი და იქიდგან, მაგ ვაზების ფას გარდა, უნდა დამიბრუნოთ რვა მან. და 97 კ. წიგნებში ბევრის ძებნის შემდეგ ძითხრა, რომ მანი ბე აქ არა სწერია და არ ვიციო. მე ფოსტის კვიტანცია წარვუდგინე, მაგრამ მაინც არა გამოვიდა-რა. „მე არ ვიცი, გორაევს დაეკითხე და ის გეტყვის ყველაფერსაო“.

გავზავნა თვითონ გორაევთან მოსამსახურე, მაგრამ მოსამსახურემ გვიპასუხა: „ახლა დასძინებიაო“ არიქა! მომელე რამე, მევხჩივლე ბუხჰალტერს, ეგებ გააღვიძო“, თორემ ცოტა თუ დაგვიანდა, ექვს საათამდის აღარ ადგება და მატარებელი გამასწრობს მეთქი. შეშპირდა—გავაღვიძებო, მაგრამ ამაოდ: ვერაფერი ვერ გაარიგა. ცოტა ხნის შემდეგ კიდევ ვთხოვე გაღვიძება, მაგრამ ვერა გავაწყე რა.

რადას ვიზამდი, იმის გაღვიძებისთვის რომ მეცადნა, მატარებელი გამასწრობდა და უფრო მეტი ზარალი მომივიდოდა. ქუთაისში რომ ჩამოვედი ბედზე რაჭალეჩხუმის ინსტრუქტორი ჟანი შემხვდა. მევჩივლე ჩემი ამბავი. ისიც მევიდა ჩემს მდგომარეობაში და შემპირდა, მე თვითონ მომიხდება საქარაში წასვლა და წამოვიღებ ვაზებსაო.

ეხლა თვითონ მკითხველმა განსაჯოს: რაჭიდგან, ესე იგი ჩემი სახლიდან, ქუთაისამდის სამოცდა ათი ვერსია, ქუთაისიდან ყვირილამდის კიდევ სხვა. თითო მგზავრობაზე მვიდ მანეთზე მეტი დამეხარჯა, ხოლო სამ მგზ ვრობაზე წავიდა 25 მანეთამდე. რასაც მოვცდი, ის კიდევ სხვაა. ვაზის ფული ექვსას მეტრის საქარის სანერგეს ერგება 6 მან. 3 კაპ., წასაღებსაც რაჭამდის გამ ამართმევენ 1 მანეთს. ასე რომ რაჭა-ლეჩხუმლისათვის 600 მეტრი ჯდება 28 მან. 3 კაპ. თუ ყველას იმნაირს მოწყალე ყურადღებით მოექცნენ საქარის სანერგეს მმართველნი, როგორითაც მე მომექცნენ.

აი, ასეთი ვაებატონები—ბიუროკრატები იმ დაწესებულებაში, რომელმაც ხალხს სამსახური უნდა გაუწიოს.

მღ. გ. ხოხაძე.

რედაქტორი **ვლ. გუნია.**
გამომცემელი **ე. აბელიშვილი.**

განცხადებანი

პირველი კერძო სამკურნალო
დოქ. ნაპასარიძიანისა
დაარსებულია 1880 წ.
(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).
ყოველ დღე, კვირეების გარდა.

დ ი ლ ი თ:

ბ. ა. ნაპასარიძიანი; 11—12 ს. ქირურგ. ვენერიული (სიფილისი) და საშარდე.
ე. შ. წიქოვანი: $9^1/_2$—10 ს. თვალისა, შინაგან და ნერვებისა.
ფ. ა. მაჰანაზოვი: 10—11 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვების.
მ. გ. აგეტიშიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ. და ქირურგ.
ა. შ. პეტროსოვი: 12—1 ს. შინაგან, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.
გ. ი. გოლდმანი: 12—1 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.
ა. ი. კარამურზიანცი: 1—$1^1/_2$ ს. შინაგანი და საბავშვო.
ა. ი. შმერინგი: $1^1/_2$—2 საათამ. საბებიო და ქალებისა.
გ. ი. გურჯინოვი: 11—12 საათ. ქალებისა და საბებიო.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ა. ი. გრიგორიანი: 6—7 ქირურ., ვენერ., შარდ. და კანისა.

რჩევა 50 კ. ღარიბებს უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები შეთანხმებით. სამკურნალოს დირექტორი
მედიც. დოქტორი **ბ. ა. ნაპასარიძიანი.**
(544—წლ.—34)

სამკურნალო
ექიმთა საზოგადოებისა
მუდმივ საწოლებით. ავადმყოფთა მიღება ყოველ დღე.
ადრესი: ელისაბედის ქ., № 79, ტელეფ. 1026.

მიხ. ალექსანდროვი: 11—12 ს. შარდ., კან., და სიფილ.
ნ. ნ. ეგიაზაროვი: 11—12 ს ნერვ. ავად., ელექტ. წამლობა.
გ. ა. ტერ-ევანოვი: 11—1 ს, შინაგანი.
მ. ბ. კიმონძე: 1—2 ს. ქირურგიული.
მ. რ. ელიზბაროვი: 1—2 ს. ყელისა, ყურ. და ცხვირისა.
ბ. ა. ზეიერი: 2—3 ს. ბავშვისა და შინაგ., ყოველ დღე, სამშაბათსა და პარასკ. გარდა.
ა. ნ. თუმანოვი: საღამ. 5—6 ს. ქალისა და ბებიაობა.

მკურნალობა ჰიპნოზით; მიკროსკოპიული, ბაქტერიოლოგიური, ქიმიური გამოკვლევანი, აგრეთვე ყვავილის აცრ. და ძიძების გასინჯვა, რჩევა-დარიგება 50 კ. ოპერაცია და კონსულტაცია მორიგებით. არის საზოგადო პალატები და ცალკე ოთახები. (100—551—18

უმაღლესი ღირსების
ფეხსაცმელი
ამხანაგობა ს.-პეტერბურგის მეხანიკურ წარმოებისა
შეკერილი ვინტებზე ყოველგვარ მოდისა და საუკეთესო ფასონებისა, იყიდება ყველა საუკეთესო მაღაზიებში.

ФАБРИЧНОЕ КЛЕЙМО
СПБ
С.ПЕТЕРБУРГЪ

ნამდვილს მხოლოდ ასეთი ნიშანი აქვს.

პეტერბურგს	ხარკოვს	ეკატერინბურგს
მოსკოვს	ადესას	ირკუტსკს
რიგას	დონის-როსტოვს	ტფილისს
კიევს	ყაზანს	ტაშკენტს

ნიჟნი ნოვგოროდი და ირბიტის იარმუკებზე.

ერთაამად იყიდება
სავაჭრო სახლში
„ლეოპოლდ ნეიმელლერ“
ტფილისის განყოფილება იმყოფება ერევნის მოედანზე.

იქვე საწყობია **ტყავისა** რუსეთის და საზღვარ-გარეთის
კ ა ლ ო შ ი რუსეთ-ამერიკის რეზინის მანუფაქტურის ამხანაგობისა.
კრემი და ფეხსაცმელის საწმენდავი.

ფეხსაცმელის სამეხანიკო წარმოების ამხანაგობა.
(25—4)

სტამბა „[illegible]“ (მ. დ. [illegible]) ნიკოლოზის ქ. № 6.